Ч. 40 (12.696). Львів, неділя 22. лютого 1931. Rocztowa opłata zaplacona ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: в Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

ПОКЛІН.

Львів, 20. лютого 1931.

В дні 24. лютого 1931. Нестор наших політиків і народніх діячів, през. **Юліян Романчук,** вступає у 90-ий рік життя. Ця одна дата вистарчає, щоби схилити в найбільшій пошані голову перед довголітнім народнім провідником, якого благословенно довге життя таке пребогате всестороннім трудом для українського народу.

На очах і при діяльній співучасти Юліяна Романчука українська Галичина приходила до національної свідомости, визволювалася з пут темряви й вікової неволі. Огник національної думки, кинений у галицьку пітьму Маркіяном Шашкевичем і товаришами, зрив „весни народів" наддунайської монархії в 1848 р., животворний подих творчости Шевченка — ось передетапи еманципаційних змагань українського народу на Галицькій Землі, які дісталися у спадщині полодому поколінню шістьдесятників. А серед того покоління вперше виходить на публичну арену наш Ювилят, Юліян Романчук.

Організаційний хист, велику робучість проявив Романчук уже на шкільній лавці. Вже тоді гуртував він своїх товаришів і видавав учеиицький орґан. Пізніше, як молодий учитель ґимназії, посвятився з захопленням педагоґічній діяльности. На становищі педагоґа виховав він цілі кадри ідейних українців, а крім того зладив цілу низку шкільних підручників, до яких ввів чисту народню мову. Історичною заслугою Ювилята є введення ним (і пок. Олександром Барвінським) фонетичного правопису до шкіл (1890) і живої української мови до шкільних книжок. Немалою заслугою Романчука є також дешеве видання цілої низки наших клясиків у видавництві „Просвіти" п. з. „Українська Письменність".

При діяльній співучасти Романчука основувалися у нас майже всі старші центральні установи: Просвіта, Т-во Шевченка, Рідна Школа (тоді: Руске Т-во Педагоґічне) й інші. В Просвіті він якийсь час і головував. Романчук від перших днів працював у нашому органі, а ще передтим був редактором „Правди", опісляж (від 1879 р.) видавав „Батьківщину", популярний селянський орган, який у пробудженні наших народніх мас відограв величезну ролю. Крім того писав статті до чужих ґазет (головно німецьких), видавав політичні брошури і взагалі забирав у пресі часто слово, особливо тоді, коли бачив, що воно може служити трибуною для ідей, яким він віддав на службу своє життя.

І хоч не було в 70-их і 80-их роках мин. століття такої народньої роботи, за яку не брався Романчук, що вже тоді вибивався на чоло народовців у Львові і в краю, то безперечно найбільшу діяльність розвинув він на полі політичному. Вихований в тісному галицькому середовищі, не маючи ніяких живих, кращих взірців і ніяких попередників, вкінці примушений робити звичайну, чорну роботу — не був Романчук трибуном народніх мса у нинішньому розумінні, не був теж новочасним політичним організатором з розмахом і широким горизонтом. (Своїм світоглядом, характером, вдачею і практичною роботою належав наш Ювилят до поміркованих, зрівноважених, завсіди обережних діячів, що ведуть свою ідейну працю чесно, щиро й віддано; в тих відносинах, які у нас були, не мав він ні сили ні змоги перейти духово в цілій повноті на новочасний політичний шлях.)

Засуги Романчука на політичному полі великі. Перші народні віча з початком 80-их років, основання першого українського краєвого політичного товариства „Народна Рада" у Львові (1885) і цілого ряду повітових політичних товариств, а дальше широка його діяльність у галицькому соймі (від 1883 року) й австрійському парляменті, як речника українських домагань і керманича нашої політики — це карта його трудящого життя, записана справді тревалими буквами. (А в усій тій довголітній діяльности клав Ювилят найбільшу вагу на громадження сил і на їх консолідацію внутрі — для більшого успіху у своїх виступах назовні.)

З року на рік зростав гурт однодумців Романчука, молодих, активних українців. Зявилися нові, свіжі сили, що станули разом з ним до праці. І хоч тодішня наша політика довший час не мала ясної фізіономії, хоч не було тоді у нас також модерно зорганізованої партії, то все таки т. зв. „нова ера" з 1890 р. (угода радше з австрійським урядом, як з поляками) принесла нам деякі користи. Бож тоді саме введено остаточно народню мову і фонетичний правопис до шкіл, тоді й визнано українців (народовців) представниками народу. Коли зважити, що до того часу панувала у нас майже всевладно мертвеччина в школах і москвофільство у прилюдному житті, то ці здобутки не були такі вже маловажні. Одначе коли небавком виявилося, що друга сторона не схиляється до ніяких поважніших уступок в користь нашого народу, Романчук перейшов знову до опозиції і закинув думку про порозуміння з поляками, уважаючи „нову еру" пробним кроком, що не довів до бажаної мети.

В тому саме часі основуються у нас уже модерні політичні партії, які розпочали масову аґітацію між народом. Зі створенням національно-демократичної партії (грудень 1899) наше ціле життя ввійшло на нові шляхи. Ця партія перевела політичну організацію цілого краю, притягаючи до неї найширші маси народу. (І саме нац.-демократична партія причинилася у львиній части до того, що українські селянські маси в Галичині вступили на шлях новочасної політичної боротьби. А на чолі Нар. Комітету і нової партії стояв, поруч молодших, наш Ювилят, що вів наш нарід від успіху до успіху.

До масової політичної аґітації в часі рільничих страйків (1902), в часі аґітації за виб. реформою (1905 і 1906) та в часі перших загальних виборів до парляменту (1907) Романчук особисто менше мішався. Але вагу такої акції доцінював уповні.

Вибраний 1907 року до парляменту, Романчук станув на чолі української парл. репрезентації. Але небавком обняв він почетний пост віцепрезидента парляменту (від 1910 р.), задержуючи його аж до розвалу Австрії. Головство парл. репрезентації обняв по нім д-р Кость Левицький, що небавком, після уступлення посла Е. Олесницького, станув теж на чолі Українського Клюбу в галицькому соймі.

В часі світової війни Ювилят працював у Відні в Запомоговому Комітеті (як його голова) і в парл. репрезентації. На короткий час (на переломі 1916—17 рр.) станув був знову на чолі парл. репрезентації. Від 1918 р. проживає спокійно у Львові, де виступав прилюдно тільки раз, відібравши відому присягу після рішення з 14. березня 1923 р. на площі св. Юра.

Понад пів століття потрудився Юліян Романчук на народній ниві. Спершу як рядовий робітник, потім як провідник. Розбурхуючи самопосвятний ідеалізм та активність, не ганяючись ніколи за надзвичайними почестями, богацтвом і впливами, завсіди поважний, скромний, всією душею відданий свому народові, людина чистих рук і твердої віри в оконечну мету — може він стати зразком і прикладом для молодого покоління, для нас всіх. Тому тішимося, що можемо бачити між нами Того, що своєю особою лучить нас, молодше покоління, з першими починами нашого відродження і клонимо наші голови перед патріяршою постатю і великими заслугами для народу Юліяна Романчука.

Думаємо, що будемо виразниками цілого українського загалу, коли побажаємо сідоглавому Ювилятові прожити ще многих літ. Від себеж вискажемо горяче побажання, аби наш Ювилят списав спомини зі свого богатого в діла й досвід життя — в науку сучасним і майбутнім поколінням.

Кріза й шляхи хліборобства.

(Кореспонденція з Волині.)

I.

Тяжка господарська кріза привела селян-рільників північно-західніх земель на край руїни. Це не „красні слівця", а страшна дійсність. І коли ця дійсність не проймає жахом суспільности, то лише тому, що вона не в силі уявити собі всього розміру того параліжу, який усе ширше й сильніше охоплює селянина-хлібороба.

Уявім собі. Купив селянин свинку, цілий рік годував і після року бере за неї стільки, скільки сам заплатив. За пару коней дістає стільки, скільки заплатив за одного. А зібравши плоди своєї земельки, не може покрити коштів продукції. В тойже час необхідні видатки залишаються майже ті самі: податки, а також сіль, нафта, сірники й інші найпотрібніші в родині й господарстві річі вимагають від нього готівки в цьогорічних розмірах.

Трагедія селянина-хлібороба власне й полягає в тому, що **сума всіх його прибутків не покриває суми всіх його неминучих видатків,** залишаючи дуже мало або й зовсім нічого не залишаючи на його прожиток з родиною. Звідси випливає для нього ділема: або голодування або заборженість з екзекуціями й ущупліннями а навіть і цілковитою втратою варстату праці.

Наслідком такого критичного положення є зневіра, розпука, опускання рук, резиґнація, очікування „кінця світу", сектанська втеча від усього реального в хоробливий містицизм і т. п.

Рік тому нашому селянинові з усіх боків кадили: зменшуй збіжеву господарку, розвивай скотарство, плекай свині, птиці, городину й т. д. А що йому порадите сьогодні? І чому він сьогодні повинен цим радам більше вірити, ніж торік? Звідси навіть збайдужніння до агрономів, до друкованого слова, удосконалень і т. д.

Протягом останніх десяти років, завдяки праці української інтеліґенції, наше селянство перейнялося деякою вірою в знання й зробило деякий поступ у господарстві. Тепер воно тратить це велике культурне придбання. Вложена в сільсько-господарський поступ тяжка праця інтеліґенції йде намарно, тратить вартість в очах селянства. І це є найстрашнішим явищем наших днів.

II.

Звичайно, міліонові маси селян-хліборобів не можуть у всьому свому числі поринути в хвилях господарського реґресу. Деяка частина господарів буде борикатися з крізою й пробиватися через неї до світла й поступу.

Одно їм потрібне для цього — вказання шляху до спасенного берега в будучині.

Для цього шляху й розгорілася (понад головою нещасного хлібороба) не абияка бо-

ротьба, що ведеться на північно-західних землях вже від кількох літ. Зударилися тут дві ідеї з нерівним опертям і засобами. Одна з них належить українцям, друга — неукраїнцям; одна виросла з землі, друга йде згори.

Українці бачать один лише шлях не тільки до врятування селянського хліборобства, але й до його розвитку й розквіту — шлях організованої самодіяльности хліборобських мас, змобілізування розпорошених господарських сил, енергії і гроша, словом шлях активізації всіх хліборобських одиниць.

Українці опираються в свому твердженні на те, що під цю пору (а може й ніколи) ні держава, ні самоврядування не будуть всилі підняти сільське господарство при пасивному стані самих хліборобів; не зможуть видобути з себе стільки духових і матеріяльних засобів, щоби подужати працю за безчинні міліони.

Інші твердять, що можна обійтися (можливо, що лише на наших землях) без зорганізованої маси хліборобів та їхньої самодіяльности та що всю керму господарським поступом повинно взяти в свої руки самоврядування.

Минулий рік був роком скріпленого переводження в життя ідеї розвитку рільництва руками повіт. соймиків. Вони повинні були зацікавитися хліборобством, розширити свій апарат, робити досвіди, виставки, висилати екскурсії і т. д. А головне — мусіли повірити, що всилі доконати чуда: міліони зруйнованих селянських господарств обернути, як у казці, в багаті й рентовні фабрики хліба, мяса, овочів і городини.

Чого тут більше — справжньої віри в свою ідею й сили чи ділетанської самопевности — залишаємо це питання відкритим.

Скажемо лише про те, що вже на початку цього бюджетового року ідея заступити працю самодіяльних зорганізованих мас працею соймиків заломилася.

Переглядаючи бюджетові прелімінарі соймиків на 1930/31 рік, ми не тільки не бачимо ширшого розвернення агрікультурної акції і двигання поступу, але навпаки, спостерігаємо звужування їх до розмірів дрібних паліятивів. Переводиться навіть редукція агрономічних сил (соймики ковельський, кремянецький і інші). Та інакше й не може бути, бо сили й спроможности самоврядувань були переоцінені, а значіння й ролю самодіяльности зактивізованих і зорганізованих мас не тільки не доцінено, але й знехтовано.

Взагалі ідея сконцентровання в самоврядуваннях усіх ниток хліборобського життя міліонів селян та всіх двигунів агрікультурного поступу вже при першому зударі з реальним життям виявила свою утопійність.

Цікаво, що майже всі повітові соймики після цього зудару раптом перекинули свою увагу на приспішене закладання повітових комунальних кас та на розширення операцій тих кас, які вже істнують. Мета ясна: бодай за посередництвом гроша мати вплив на дальший хід сільсько-господарського життя. Одночасно є це доказом зречення своеї віри у всемогутність самоврядувань і визнання ваги самодіяльности рільників, для якої-то самодіяльности й видаватимуть позички. Лише — рільників не зорганізованих у хліборобських і кооперативних організаціях, а розпорошених, позбавлених почуття й можливостей збірної самодіяльности.

Короткий, але сумний досвід централізації хліборобського поступу в руках самоврядувань ще раз переконує нас, що український шлях відбудови й розбудови сільського господарства — шлях скупчення для праці всіх творчих сил і організованої самодіяльности мас — є одиноким правильним, природним шляхом. Робота самоврядувань всилі виявитися лише в підпомаганні цеї самодіяльности, в постачанні необхідної цьому велитенському механізмові енергії, себто засобів до праці.

Наші хліборобські маси й їхні інтелігентні провідники на цей шлях самодіяльности мусять станути негайно, щоб уникнути повної руїни хліборобства й зберігти ґрунт для поступу.

Над цим питанням час уже задуматися й самоврядовим діячам. Лише саме наше селянство в своїх українських агрікультурних і рільно-кооперативних організаціях може найти сили для двигнення підупавшого та зруйнованого хліборобства.

М. Зарічний.

На господарські теми.

З голосів української економічної преси про знижку цін.

У „Господарсько-Кооперативному Часописі" з 22. лютого ц. р. читаємо на тему знижки цін на продукти першої життєвої необхідности слідуюче:

„Говориться тепер богато про знижку цін. Одні — в першу чергу кооператори — беруть це поважно та уважають знижку цін на промислові продукти *конечністю*. Твердять, що доки не наступить зрівнання цін промислових продуктів і плодів сільського господарства, доти *нема мови про те, щоби злагіднилася господарська скрута*. Але є другі — це ті, які говорять про знижку цін, але уживають цього гасла більше *для доброї слави*, як для поважного переведення діла.

„Ось трапився випадок, що до „Маслосоюзу" звернувся один з дільницевих комісаріятів у Львові, щоби „Маслосоюз" негайно обнижив ціни масла, бож має бути... загальна знижка цін. Там стрінувся, очевидно, з рішучою відправою і вияснениям, що не вийде на добро дальша знижка цін хліборобських продуктів, дальше обезцінювання плодів села, якими є масло і набіл, та що *ціллю знижки цін є власне обнизити ціни промислових, а не хліборобських продуктів*. Цеж ціла суть і вартість цілого питання знижки цін: *знизити ціни на промислові продукти до вартости продуктів хліборобських*, які впали нижче цих коштів, які в їх випродукування мусить вложити хлібороб. Це образок, як розуміють знижку цін у нас...

„Але ось читаємо в часописах, що урядові круги закликають до знижки цін на промислові продукти. Коли приглянутися ближче народньому господарству Польщі, то ясно бачимо, що *одним з найбільших підприємців і продуцентів є власне сама держава*, а виконавцем чи завідуючим їх є сам уряд. Бо дивімся тільки, що в його руках є залізниці, почта, телеграф, телефон, монополі: горівчаний, тютюневий, сірниковий і сільний, то бачимо, що *коли знижка цін охопилаб ці власне державні підприємства, то вона відбилась би дуже корисно* і зразу на приватній торговлі і промислі цілої держави".

„На жаль, тут не бачимо, щоби уряд ставився у своїх підприємствах до справи знижки цін так, як це поручає зробити іншим підприємствам. *Не знижено досі цін ні на один з монопольних товарів*, а *навпаки* з новим роком *піднесено ціни* на найконечніший на селі продукт: *сірники*. З того виходить, що знижку цін поручається, але її не переводиться у державних підприємствах.

„З двох наведених примірів бачимо, що в першому випадку зайшов факт *повного незрозуміння* цілої справи знижки цін, а в другому *нема цього приміру*, який мав би виказати всім громадянам в державі, що *знижка цін є не тільки обовязком горожан, але й державних підприємств*. Не диво тому, що справа знижки цін поставлена зразу хибно, не переводиться в тих розмірах, як це є конечне. А що справа господарської скрути і головного засобу її направи — знижки цін — є надзвичайно пекучою, про це свідчить *страшна нужда*, яка панує на нашому селі. Можливо, що кермуючі чинники цеї нужди не бачать, можливо, що вона не пробивається туди, де про неї найбільше мусілиб знати. Однак її наслідки є страшні. От читаємо в часописах, що в околицях Пинська на Поліссі повернули люди до давних личаків, а скіряної обуви не подиблете вже ніде по крамницях. Через знижку цін на збіжа й інші сільсько-господарські продукти дійшли селяни до того, *що не мають за що купити обуви*. Цей страшний факт повинен чейже досить добре представляти теперішний стан хліборобів, а зокрема українського села.

„Чиж при такім стані села можна ще знижувати ціни на масло і набіл, як цього домагався один з комісаріятів у Львові? Мабуть нема тут ні крихітки зрозуміння для того, що село в страшній нужді та що *знижка цін мусить обняти промислові продукти*, а натомість всі *сільські продукти мусять конечно в цінах звижкувати*. Без цього будуть скоро ходити в личаках не тільки ті бідні українські селяни на Поліссі, але й ті, в яких руках сьогодні промисл і торговля.

„Тому ми, кооператори, ставимо ясно справу: або *знижка цін чесна і щира на промислові і звишки на хліборобські продукти*, а тоді поправа господарської скрути, а коли тільки іграшка, то тоді перед нами та майбутність, що будемо всі ходити в личаках, а господарський лад в краю *невідкличнo захитається*".

Напад на поїзд.

7. км. від Бигдощі на товаровий поїзд, що складався із 100 вагонів, навантажених углям, напало ок. 60 людей із дрючками. Вони здержали поїзд, побили залізничників і ограбили поїзд. Поліція зловила кількох напасників. Напасники забрали ок. 150 сотн. вугля і кілька скринь товарів.

—o—

Реєстр росте...

Дальші розвязування українських товариств у Городенщині.

До цілого ряду розвязаних товариств у Городенщині долучуються в останньому часі дві свіжо розвязані читальні, а саме: в Серафинцях на вознесенському куті й у Вербівцях. Згадані читальні належали до найкращих у повіті і дуже гарно розвивалися. Але прийшла т. зв. „пацифікація", а з нею ріжні „ревізії" і інші „чуда". Воєвідство, не провіривши справи, не переслухавши свідків, розвязує тепер одно товариство за одним, бо мовляв, „stowarzyszenie angażuje się w akcji wywrotowej". Очевидно, проти рішень Воєвідства внесено як слід умотивовані рекурси до Мін-ва Внутр. Справ. Одначе чи то щось поможе, побачимо.

Реєстр розвязаних у нас товариств заєдно росте. Це вже шестий випадок у Городенщині!

Нижче подаємо повний текст рішень про розвязання читалень у Серафинцях та у Вербівцях:

I.

Starosta Horodeński Nr. III. 5/8. Horodenka dnia 28. stycznia 1931. Do Zarządu Czytelni Proświty w Serafińcach kąt Wozneseński, na ręce przewodniczącego p. Teodora Burnadza.

Zawiadamiam, że Pan Wojewoda Stanisławowski reskryptem z dnia 22. stycznia 1931. Nr. B. B. VIII. 14/31. orzekł na zasadzie §§ 24. i 25. ustawy z dnia 15. listopada 1867 austr. Dz. u. p. Nr. 134. rozwiązanie stowarzyszenia Czytelni „Proświta" w Serafińcach (kąt Wozneseński), powiat Horodenka, którego statut przyjął do wiadomości dnia 4. marca 1925 do Nr. 3010/Pr. b., ponieważ stowarzyszenie to przekracza określony statutami swój zakres działania oraz nie odpowiada warunkom swego prawnego istnienia.

W szczególności stwierdzonem zostało, że rzeczone stowarzyszenie, którego istotnym celem w myśl § 1. jego statutu jest szerzenie oświaty, wkroczyło na tory działalności politycznej o charakterze wybitnie antypaństwowym. Dowodem tego jest fakt znalezienia przez organ bezpieczeństwa w lokalu stowarzyszenia w czasie rewizji, przeprowadzonej w dniu 2. października 1930, bloczków przeznaczonych do zbiórki pieniężnej na cele t. zw. „Bojowego Fondu". Funduszy uzyskane ze sprzedaży tych bloczków obracane są na akcję terrorystyczno-wywrotową, godzącą w byt i całość Państwa. Ponadto znaleziono ładunek materjału wybuchowego, wraz z lontem, identyczny z materjałami używanemi przez sabotażystów w powiecie horodeńskim do podpalania stert zboża. Powyższe okoliczności świadczą o współpracy tego stowarzyszenia z czynnikami sabotażowemi.

Od niniejszego orzeczenia wolno wnieść odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które podać należy do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie w terminie dni 14, licząc od dnia następującego bezpośrednio po dniu doręczenia niniejszego orzeczenia.

Równocześnie postanowił Pan Wojewoda po myśli art. 87. ust. 4. rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. marca 1928. Dz. U. Nr. 36. poz. 341, że decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalną, ponieważ wydaną zostaje w interesie publicznym.

Równocześnie w wykonaniu powyższego reskryptu zarządzam natychmiastowe protokolarne ustalenie i zabezpieczenie majątku rozwiązanego stowarzyszenia oraz opieczętowanie jego ksiąg i dokumentów. — Za Starostę: Trytek mp.

II.

Starosta Horodeński Nr. III. 5/7/31. Horodenka, dnia 28. stycznia 1931. Do Zarządu Czytelni Proświty w Wierzbowcach na ręce przewodniczącego p. Ilka Seredy.

Zawiadamiam, że Pan Wojewoda Stanisławowski reskryptem z dnia 22. stycznia 1931. Nr. B. B. VIII. 11. orzekł na zasadzie §§ 24 i 25. ustawy z dnia 15. listopada 1867 austr. Dz. u. p. Nr. 134. rozwiązanie stowarzyszenia Czytelni „Proświty" w Wierbowcach, powiat Horodenka, którego statut przyjął do wiadomości dnia 24. stycznia 1925 do Nr. 779/Pr., b. ponieważ stowarzyszenie to przekracza określony statutami swój zakres działanie oraz nie odpowiada warunkom swego prawnego istnienia.

W szczególności stwierdzonem zostało, że rzeczone stowarzyszenie, którego głównym celem jest w myśl § 1. jego statutu szerzenie oświaty, wkroczyło na pole działalności politycznej o charakterze antypaństwowym. Dowodem tego jest znalezienie przez organa bezpieczeństwa, w lokalu stowarzyszenia, w czasie rewizji, przeprowadzonej w dniu 5. października 1930, dwóch bloczków służących do zbierania datków na t. zw. „Bojowyj

Fond". Fundusze w ten sposób uzyskane są przeznaczone i używane na akcję terrorystyczno-wywrotową skierowaną przeciw Państwu. Powyższy fakt świadczy, że stowarzyszenie wzgl. jego członkowie angażują się w akcji sabotażowej, a lokal stowarzyszenia ułatwia pracę konspiracyjną.

Od niniejszego orzeczenia wolno wnieść odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które podać należy do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie w terminie dni 14-tu, licząc od dnia następującego bezpośrednio po dniu doręczenia niniejszego orzeczenia.

Równocześnie postanowił Pan Wojewoda po myśli art. 87. ust. 4. rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22. marca 1928. Dz. U. R. P. Nr. 36. poz. 341., że decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalną, ponieważ wydaną zostaje w interesie publicznym.

Równocześnie w wykonaniu powyższego reskryptu zarządzam natychmiastowe protokolarne ustalenie i zabezpieczenie majątku rozwiązanego stowarzyszenia oraz opieczętowanie ksiąg i dokumentów. — Za Starostę: Trytek mp.

*

Як сказано вже на вступі, при ревізіях у згаданих читальнях діялися ріжні чуда. До того слід замітити, що ревізії ті відбувалися у відсутности когонебудь з членів виділу. Побачимо, як до цього рішення Воєвідства поставиться Мін-во Внутр. Справ у Варшаві.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

ОСТАННІ ВІСТИ

З КОМІСІЇ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Дискусія над експозе мін. Залеського.

У соймовій комісії закордонних справ ішла 20. лютого дискусія над експозе мін. Залеського.

Пос. Мацкевич (ББ) твердить, що престіж Польщі зріс завдяки політ. консолідації та її сильному урядові, брошури, видавані українцями в Женеві проти уряду не викликали за кордоном більшого зацікавлення. Польща, як безпосередній сусід СРСР не може ізолюватися від нього, тому добре, що СРСР запросили до европейської комісії для участи в студіях над госп. станом Европи. Пос. Ст. Стронський (Кл. Нар.) твердить, що взаємини між Польщею та СРСР повинні бути чимсь сильнішим ніж Кельоґів пакт, який знаменито запевняє Польщі мир зі Зл. Державами, одначе не із СРСР. Треба зробити все, щоби відгородитися від внутр. устрою СРСР, а з другого боку треба робити все, щоби світ не думав, що війна між Польщею і СРСР можлива кожної хвилі, бо з такої думки Польща має лише шкоду. Затрівожуюче є, що приятелі Польщі говорять про конечність зміни її кордонів, нпр. Пенлеве або Вандервельд заявляють, що Польща одержала забагато територій. У Женеві Польща мала до діла не зі звичайним, а надзвичайним звітом і такого звіту в меншиновій справі в Женеві ще взагалі не було. В Женеві є ціла низка меншиневих зажалень. У справі Сх. Галичини є їх 10, 5 від ріжних українських організацій, в тому 3 з підписами д-ра Панейка, з яких одно наводить дослівно лист українських єпископів до Ап. Столиці. Шесте зажалення внесло англ. т-во, а є за ньому 65 підписів послів палати громад, опісля 3 зажалення українських послів і сенаторів польського парляменту. Одно з тих зажалень крім зажалень про Сх. Галичину вводить на женевський ґрунт також Берестя. Бесідник довідався недавно, що **є ще десяте зажалення, знову англійське, дуже широко умотивоване, з низкою підписів визначних людей, м. ін. проф. Гільберта Мюрея та голови меншинової комісії Т-ва Приятелів Ліги Націй льорда Діkенса. З тих 6 зажалень признали вже такими, що надаються до розгляду комісії трьох. Це зажалення із закордону. Три зажалення представництва українського населення признають без сумніву також а так само це 10-те англійське. В квітні вони прийдуть під наради Комітету Трьох у Льондоні. У цьому Комітеті є Гендерсон і представник Італії та Норвеґії. Так-то буде в травні звіт про німецькі справи та початок звіту у справі Сх. Галичини. Від 1923 р. до тепер не було в Женеві української справи ні німецької, на яких Польща виходила би некорисно. Що тепер діється у Женеві, а що діятиметься в травні, це не лише зупинення, а й відступ.** Міністр Залеський мав зайнятися в Женеві тими справами. Це не був прохід над Леманом, а воно виглядає радше так, що **Залеському казали на очах Ліги видряпуватися на Монблянк із мішком на плечах, а в мішку цьому: воєвода Ґражинський, мін. Складковський, теперішній уряд і Берестя.** Це було завдання, що переступає всяку можливість. Польща мала трудноші й давніше, та тепер ті невдачі збільшаються.

Пос. Недзялковський (ППС) зазначив, що Вандервельд не говорив про Польщу, лише про заслуги версайського договору, який причинився до відбудови Польщі. Вандервельд згадав, що несправедливо приділено Польщі 1/3 меншинових територій. Не він один це говорить. Це говорить не лише багато лібералів Англії та Скандинавії, а також чимало консерватистів і католиків. Та такої думки не можна називати ворожою для Польщі або казати, що це впливи ППС. **Польська держ. політика супроти українців була спочатку ширше закроєна й інакше уявляла собі розвязку української справи, ніж це зробив риський трактат,** який був лише наслідком того, як уложилися реальні сили тоді, як його заключували. Вже тоді чимало евр. політиків критикувало таку розвязку. **Хаос, який повстав довкола Вандервельдової статті, є в звязку з поставленою українською справою на травневій сесії Ліги Націй. Ніодин керовник мін-ства закорд. справ ані відповідальний урядовець не міг уявити собі, щоби пацифікація Сх. Галичини не відбилася за кордоном. Українська справа це міжнародня проблема, хочаб тому, що в її розвязці заінтересованих є кілька держав. Тому неможливо є вирвати цю проблему з міжнар. терену і міністр мусів рахуватися з сильним ресонансом пацифікації. Отже закид торкається того, що міністр не вважав доцільним протиставитися на внутр. терені тим фактам, яких відгомін мусів передбачувати.** Таксамо як інтервеніовано в справі Берестя, інтеліґенція й усі міністри мусіли би реаґувати, колиб були увязнили в Бересті мін. Залеського.

Пос. **Олесницький** (Укр. Кл.) заявляє м. ін. Толеранція це традиція Польщі. Таке говорив міністр. Польський уряд зробив усе, щоби усунути тертя між меншинами. **На жаль мушу ствердити в імені українського населення Сх. Галичини, що так не є. Частину наших жалів мусіли ми внести навіть до Ліги Націй. Мушу зазначити що зобовязання, яке Польща затягнула на осн. закону з 1922 р. в справі автономії для Сх. Галичини та в справі українського університету сталося також міжнароднім, бо Рада Амбасадорів покликалася на нього в 1923 році.** Ми кажемо, що ніодин польський держ. муж. поважно не забрався до полагоди української справи в Польщі. Тимбільше дивне це в потравневих урядів, бо марш. Пілсудський це один із тих небагатьох польських держ. мужів, які як слід оцінили ролю українських справ на всьому Сході Европи, отже теж для Польщі. Бесідник заявляє, що не веде берлінської ні більшовицької політики, лише політику для добра народу.

Пос. Рубель (ББ) сумнівається, чи справа Сх. Галичини стане перед Комітетом Трьох і каже, що предметом меморіялу була не Сх. Галичина а мовний закон з 1924 р. лекс Тугут-Грабський. Звертає увагу, що саботажі, протипольська кампанія і ревізіоністична акція сходяться разом.

ПРОТИПОЛЬСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ГАМБУРЗІ.

У Гамбурзі багато тисячний комуністичний похід безробітних демонстрував перед польським консулятом, відгрожуваюся польському урядові та консулеві.

—o—

НОВИНКИ

— **ПОЧТОВІ СКЛАДАНКИ розсилаємо з нинішним числом і просимо Вп. Передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплата на березень виносить 5 зол.**

— **Телеф. 2-11. Піскова 22. „Власна Хата". Фотоґраф Лев Янушевич.**

— **Першорядне українське фризієрське заведення,** вул. Бляхарська 11. (ріг Руської), тел. 93-21 поручається П. Т. Громадянству.

— **Конфіската.** Вчорашнє (39) число „Діла" сконфісковане за всю статтю п. з. „Як урядував п. Питляковський". Є це 13-а з черги конфіската в цьому році.

— **Вийшли на волю.** Михайло Чудак, селянин із Борині, арештований дня 25. жовтня мин. року, вийшов на волю з тюрми у Львові дня 20. лютого 1931 р. Рівночасно дякує Вп. паням і д-рові Старосольському, що заопікувалися були ним за весь довгий час його побуту в тюрмі.

— **Засідання Екзекутиви II. Інтернаціоналу.** В днях 21—23. лютого відбувається чергове засідання Виконавчого Комітету Соціялістичного Інтернаціоналу в Цюриху (Швайцарія). Для участи в цьому засіданні Українська Соціял-Демократична Робітнича Партія делеґувала, як довідуємося, свого делеґата в особі д-ра Панаса Феденка.

— **Україніка в Америці.** У нюйорськім журналі „Каррент Гісторі" в числі за лютий находимо статтю Мільтона Райта з точними інформаціями про т. зв. пацифікацію. — У Массачузетс вийшов збірник п. з. „Історичний Огляд; Причинки до цивілізації" зі статтями про 12 народів; між ними є й стаття про Україну. — В американськім щоденнику „Бостон Івінінґ Транскріпт" у числі з дня 23. липня 1930. вся ілюстраційна сторінка присвячена українському хорові під дириґентурою о. Йосифа Желехівського і бандуристові Ємцеві. До фотографій додана стаття.

— **Зріст населення в Польщі.** За 9 місяців 1930 р. — як каже статистика — було в Польщі 220.980 шлюбів, 767.104 народин, 363.483 випадків смерти; природний зріст населення — 403.621 осіб. У 1929 р. було 300.625 шлюбів. 987.797 народин, 519.657 випадків смерти, — зріст населення 468.140.

— **Невсна історія.** Процес у Ченстохові проти членів ППС Качика та Чеплінського у вбивстві інспектора Каси Хорих, лікаря та комісаря, не приніс досі ніяких фактів. Обвинувачені відпекуються вини. Качик признається, що є членом ППС, а не терористичної. Наводить свідків, які мають ствердити його алібі. Так само почуває себе невинним Чеплінський. На процес візвали сто свідків; він протягнеться кілька днів.

— **Смерть за лихе свідоцтво.** 17. лютого в Кремянці кинулася під потяг і згинула на місці учениця кремянецького лiцею 14-літня Евгенія Франціґ, донька урядовця повітового соймику. Причина смерти — лихі успіхи в науці.

— **Душегуб.** 15. лютого в с. Великім Раківці на Кремянеччині господар Андрій Німець у часі суперечки забив парубка Івана Олешука. Німця арештували.

— **Ріжні вістки.** Англійський парлямент більшістю голосів 37 проти 18 відкинув внесок, щоби за прикладом Спол. Держав увести закон про заборону продажі алькоголю. — Тому, що промови папи не чули у всіх країнах, ватиканська радіостація повторила її ще раз у понеділок. — Скількість розводів у Німеччині зростає невпинно. У 1929 р. на 1000 подруж було 29 розводів. — В опері в Шікаго арештували 35 артистів за прилюдне згіршення. — Союз адвокатів у Ню Йорку знову відкинув внесок, щоби приймати в своє товариство жінки. — Президент Гіндербурґ запропонував зменшити йому пенсію на 20 проц.— Чарлі Чаплін вибирається у Париж. — У Ню Йорку виставлять найдовшу досі пєсу відомого драматурга О'Нейля; її гратимуть три вечорі в черги.

— **Латинка з Москви для Китаю.** При російській Академії Наук Інститут Сходознавства займається питанням переміни китайської азбуки на латинку. Голова дотичної комісії акад. Алексеев подав до відома справоздання зі своєї праці. Гієроґліфічне письмо, що є досі в Китаю, стоїть на перепоні поширення освіти між простолюддям. Писати гієроґліфами — привілей багатих, бо на це треба довгих літ праці. Китайський уряд є ворогом латинки і взагалі реформи азбуки з політичних причин. Заки не прийде до революції, така зміна там неможлива. Совітські вчені підготовляють латинку вже заздалегідь на прихід китайської революції.

— **Складний процес.** Жінку анґлійського моряка Оліву Уайт суд присяглих засудив на кару смерти за те, що вбила свою дитину. Присуду не можна було виконати, тому, що вона була вагітна. Цими днями в вязничнім шпиталі вона вродила двійняків. Ця подія повернула в її бік настрій загалу. Публика почала присилати для засудженої ріжні дарунки та пожертви. „Армія спасення" проголосила для неї в пресі збірку. Одна робітниця, яку 20 літ тому засудили за такий самий злочин, прислала малу підмогу. Присуд для Оліви Уайт вже перемінили на саму вязницю. Гадають, що її зовсім помилують. Є багаті люди, які хотять заопікуватися її новою парою дітей.

— **Старшина Кружка „Р. Школи" ім. Т. Шевченка** сердечно дякує за уладження Просфори Вп. Паням: Зарицькій, Козачковій, Макарушковій, Морозовій, Терлецькій і Хоминовій. Зокрема висловлює свою щиру подяку Вп. п. Морозовій за всі її заходи і труди. 1524

З судової салі.

ПРОЦЕС ПРОТИ ПОСЛА В. КОХАНА ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

Пополуднева розправа дня 19. ц. м.

В пятій годині почалися зізнання дальших свідків.

Свід. Франц Добровольський, постерунковий зі Скоморох, зізнає, що на вічу в Городловичах посол Кохан називав поліцію бандитами, які знищили церкву в Павлові, церкву, яка перебула татарів, мадярів, а впала від рук польських поліцаїв. На домагання оборонця д-ра Біляка свідок читає в своїх записках, роблених підчас згаданого віча, той уривок, в якім посол К. називає поліцію бандитами.

Обор. д-р Біляк доказує, що свідок записав слова, яких посол Кохан не міг сказати, бо слова „неслихани" і „забори" не є українські, а їх свідок цитує як слова підсудного.

Оборонець д-р Глушкевич ставить внесок розслідити, чи записки свідка Добровольського зроблені на вічу, чи аж тепер. Прокуратор противиться внескові, трибунал по нараді цей внесок відкинув.

Свід. Енда Кельман, молода жидівочка зі Сокаля пригадує собі, що посол Кохан на вічу в Городловичах не говорив, що церкву в Павлові зруйнувала „бандитська поліція", але „поліція і бандити".

Свід. Марія Крамер також жидівка, зізнає те саме, що Енда Кельман.

Свід. Данило Скрипа, українець, зізнає також, що слово „бандити" в промові Кохана не відносилося до поліції, лиш до селян, які розбирали церкву в Павлові.

Свід. Катерина Козак, полька, твердить те саме.

Свід. Павло Кітко, селянин, дослівно повторює те саме.

Свідок Михайло Кінаш заявляє, що він українець, а не русин, бо руси то москалі, та заперечує всі закиди акту обвинувачення.

Свід. Любин Максим твердить, що Кохан говорив на вічу „поліція з бандитами зруйнувала церкву в Павлові", а не „бандитська поліція".

Це саме доказує свід. *Тадей Колпа.*

Предсідник трибуналу, бачучи, що всі свідки боронять Кохана, не питає далі і каже: „Бувайте здорові" та відсилає їх геть.

Далі переслухано свідків у справі віча в Сільці.

Свід. Микита Звадюк, урядовець зі Сокаля, твердить, що посол Кохан говорив на вічу лише про кооперацію і освіту. Посол К. говорив, що ми українці повинні собі створити власну хату, себто стати економічно незалежними, але про українську державу при тім не думав.

Свід. Мих. Терен на запит предсідника, чи посол К. говорив „ми українці в неволі і мусимо ту неволю скинути", відповідає: „Ні, посол К. так не говорив!". Цей самий свідок на запит оборонця д-ра Шухевича, чи правдою є те, що каже акт обвинувачення, начеб то посол Кохан виступав проти жидів, відповідає: „Ні, ніколи!".

Свід. Кость Мигаль, молодий український кооператор зізнає майже годину: „Я із Себечова, але на вічу в Боратині я був. Посол Кохан говорив на вічу про програму УНДО, про шкільництво, доказував, що за Австрії українських шкіл було 3.000, а тепер мало, тому треба використати закон про шкільний плебісцит і боротись за українські школи. Посол говорив про кривду, але казав, що ми українці самі собі багато винні, бо ми не свідомі та не зорганізовані, тому з нами ніхто не числиться. Посол Кохан говорив, що українська дитина в школі не розуміє польської мови.

Предсідник трибуналу: Як ви були маленькі, то ви не розуміли по польськи?

Свідок: Ні.

Предсідник триб.: Так як по турецьки?

Свідок: Так, як по турецьки!

Предсідник триб.: Чи посол К. говорив, що Пілсудський ошукав українців.

Свідок Мигаль: Говорив, що українці самі себе ошукали, бо були дурні і надіялися то на Австрію, то на Москву то на Пілсудського, а то все нічого не помогло, тому треба добиватись ліпшої долі власними силами.

Предсідник: Чи посол Кохан говорив, щоби боротись за українську державу?

Свідок: Посол викладав програму УНДО і казав, щоби боротись покищо леґально в межах законів.

Предсідник: Як? Процесуватись з Польщею?

Свідок: Ні, казав, що треба економічної незалежности та еволюційно дійти до державности і самостійности.

Предсідник: Якто еволюційно? Сваритися в соймі у Варшаві доти, доки Польща не віддасть вам Сх. Галичини?

Свідок: Посол говорив, що нам треба освіти і культури.

Предсідник: Чи посол К. назвав поліцію півголовками?

Свідок Мигаль: Я протестую, того не було.

Предсідник: Як я вас запротестую, то підете до кріміналу. Тут не віче.

Свідок: Перепрошую, що мені таке слово вирвалося!

Тут оборонець Старосольський випитує про програму УНДО, але предсідник кличе: „Мене УНДО не обходить".

Оборонець д-р Старосольський. Але мене обходить, бо я бороню Кохана!

Предсідник обурений висловлює упімнення оборонцеві Старосольському за напад на нього.

Свідки: Олекса Павло, Семен Богин, Петро Токарський, Василь Климович, Мих. Бавих потверджують теж, що посол Кохан на вічах не говорив нічого антидержавного, говорив лиш про голод землі та про те, що мазури забирають українські землі, а українцям тісно.

Свід. Мих. Політа зразу пригадує, що посол Кохан на вічу закликав „До зброї і боротьби", потім заперечує це і каже, що посол радив лиш рекрутам не пиячити і не робити авантюр, а більше свідок не тямить.

Відтак прочитано зізнання свідка *д-ра Дм. Мудрецького*, який зізнав, що промови посла Кохана були тактовні, річеві і не антипольські.

Свід. Олекса Мацелко з Верхрати та *Іван Смур* потверджують, що посол Кохан лише нарікав, що за мало українських шкіл.

Предсідник триб. Шкіл маєте досить, але ваші діти не хочуть вчитись і пасуть гуси, або корови. Чи у вашій школі вчать по руськи?

Свід. Іван Смур: Та щось трошки вчать, годину на тиждень, а перед війною в нас у Верхраті була чисто руська школа. Посол Кохан говорив ще на вічу, що панські землі належаться селянам, але з викупом, а сельроб. посол Хам говорив на вічу, що землю треба забрати від панів без викупу і селяни хвалили Кохана, а лаяли Хама, бо він все говорить про комунізм в чужих

державах, а нас то не обходить. Нас обходить наша справа, про яку говорив Кохан.

Свід. Дмитро Божик, М. Плюта, М. Козік і *Степан Навор* самі селяни, твердять, що промова Кохана була витримана в границях закону.

Свід. Микола Тимчина з Вербиці каже, що посол Кохан нічого не винен.

При кінці третього дня розправи в 9. год. вечором прокуратор Ліпш ставить внесок долучити до доказів антидержавної роботи підсудного статті посла Кохана в німецьких і анґлійських журналах, статті звернені проти Польщі, так, як його промови на вічах.

Оборонець др Шухевич зголошує спротив, тому, що статті в чужинній пресі не належать до акту обвинувачення, але внесок прокуратора принято.

Принято також внесок оборонців, щоби трибунал прочитав перший уступ програми УНДО на доказ, що ця програма визнає ідею незалежности України як своє максимальне домагання та що посол Кохан працював у межах тієї програми.

Четвертий день процесу пос. Кохана (20. лютого).

На початку розправи прокуратор Ліпш предкладає лист якогось *Домініка Мацейка* з Тернополя, який був на вічу в Чесанові, чув промову пос. Кохана і тепер сам добровільно прислав на салю розправ для прокуратора письмо, в якім потверджує, що посол Кохан говорив на вічу ті антипольські слова, які закидує йому акт обвинувачення.

Оборонець д-р Шухевич противиться прочитанню листа цього свідка, тому, що справа віча в Чесанові достаточно вияснена іншими свідками.

Оборонець д-р С. Біляк ставить внесок прочитати інтерпеляцію Українського Парляментарного Клюбу з дня 20. червня 1928 р. до міністра освіти в справі перенощення українських вчителів зі Сх. Галичини на захід. Цей внесок має на меті доказати правдомовність посла К. на вічах у справі шкільництва та що його промови це тільки звідомлення з посольської діяльности в шкільній справі.

Прокур. Ліпш годиться на цей внесок, а трибунал по нараді відкинув внесок прокуратора щодо допущення свідка Домініка Мацейка і щодо прочитання листа Мацейка, який сам впрошував себе на свідка.

Відтак прочитано перший уступ програми УНДО, в якому говориться: „Політичною метою УНДО є здобуття української незалежної держави. УНДО бореться за вивласнення великих земельних власностей для малоземельних і безземельних селян без викупу".

Предсідник трибуналу прочитав статті посла Кохана в німецькій брошурі „Украіне унтер фремден Гершафт". Ці статті малюють положення українців під Польщею та в інших державах опираючися на точній статистиці.

Підсудний Кохан заявив, що він поміщував на ці теми статті в „Ділі" і „Новім Часі", а хтось без його відома переклав ці статті для анґлійських і німецьких брошур проти Польщі. Він сам німецьку мову знає слабо, а анґлійської зовсім не знає, отже не міг цих статтей в чужих журналах містити.

В статті говориться: „Польща опанувала українські землі збройним насиллям. Українці боролись з поляками, але не встоялись в боротьбі і втратили величезні простори, на яких поляки намагаються зовсім знищити все, що українське. За Збручем більшовики, опанувавши Україну, створили брехливу фікцію української державности. Українська армія наполовину вимерла в польських таборах в Домбю, Стшалкові, Тухлі. Польща є тільки військовим окупантом Сх. Галичини".

П. Т. Передплатникам, — які вплатили заздалегідь тримісячну передплату, але не долучили 1'— зол. на пересилку, тим адміністрація премії не вишле. 1 золотий можна переслати почтовими марками.

Далі обговорено міжнародні договори в справі Сх. Галичини та стверджено, що Польща не сповнила своїх зобовязань в справі автономії Сх. Галичини, ані не здійснила власних ухвал в цій справі та в справі українського університету. Польща віддала польським кольоністам 200.000 гектарів української землі в Сх. Галичині і 250.000 гектарів на Волині і то в той час, як українські землі перелюднені й українські селяни втікають у світ за очі. Положення українців під Польщею таке, що весь культурний світ не може перейти над цим до порядку дневного, а подбати про загоєння цієї рани на тілі Европи. Українці в цілій Польщі не мають одної господарської школи і мусіли створити таку школу аж у Чехословаччині в Подєбрадах. Польща супроти українців не признає жадного закону ні справедливости і польська політика супроти українців це політика безоглядного винищування. В цілій Польщі виходить лиш один одинокий український щоденник „Діло". На тих землях Сх. Галичини і Волині, де було колись 4.000 українських шкіл, тепер лишилося тільки 800. Українські православні церкви заміняють в польські костели".

Прокуратор Ліпш цитує уривки статті Кохана в англійській брошурі про укр. тайний університет, переслідуваний поліцією, про „Рідну Школу", „Луги" і переслідування українських політичних діячів, про саботажі, як акт оборони українських мас.

Цю німецьку і англійську брошуру, видало „Пресове Бюро Українських Націоналістів".

Прочитано також інтерпеляцію Української Парляментарної Репрезентації в справі перенесення українських вчителів на захід: Петра Дудака з Жабйого, Івана Гошовського, Володимира Баландюка, Романа Бачинського, Михайла Балюка, Олекси Фартуха та інших вчителів.

На цім доказове поступування замкнено і суддям присяглих прочитано питання щодо злочину державної зради § 58. і § 65- про забурення публичного спокою.

Щодо кожного віча Кохана поставлено одно або і два питання, так, що всіх питань прочитано аж 19.

Відтак прокуратор Ліпш ставить внесок змінити питання і місце в акті обвинувачення щодо віча в Городловичах, а саме так, що посол К. не сказав: „Поліція як бандити зруйнувала церкву в Павлові", але сказав: „Поліція і бандити зруйнували церкву".

Прокуратор признає, що цю зміну в акті обвинувачення вводить тому, що більшість свідків селян заперечила начебто посол К. назвав поліцію бандитами. Цей відворот прокуратора є поважним успіхом оборонців та наслідком одногідних зізнань свідків селян.

ПРОМОВА ПРОКУРАТОРА.

Після перерви промовляє прокуратор, д-р Ліпш:

„Високий Суде!

Процес посла Кохана починає цілий ряд процесів послів УНДО, які відбудуться в слідуючій каденції. Цей процес, то процес посольський, за злочини виконані підчас важности його мандату. Цей процес 100 відс. політичний, не має в собі нічого кримінального, як це було при процесах саботажистів. Ми судимо людину, не лиш її вчинки. Посол Кохан син простолюдця, з середньою освітою, який дійшов до становища посла.

Оборона і підсудний переконували нас, що УНДО партія леґальна. Формально ця партія леґальна, але фактично УНДО ставить собі за ціль самостійну Україну і багато послів УНДО опиниться перед судом за державну зраду. Посол Кохан не терорист, але політик, який використав конституційні права та посольські привілеї для антидержавної акції. Ми не судимо УНДО, але Кохана. УНДО нас нічого не обходить. Кохан це людина надзвичайно інтеліґентна і здібна, він майже самоук і неодин абсольвент університету може позавидувати йому хисту та знання. Кількість злочинів Кохана є застрашаюча. Становище Кохана в політиці є виразно антипольське, про що говорить його стаття в німецькій брошурі, яку найдено в Українськім Соймовім Клюбі при ревізії, по арештуванню д-ра Дмитра Левицького. Автори інших статтей берлінської брошури, українські посли, опиняться також на лаві обвинувачених.

Тенденція брошури — шкодити Польщі за кордоном. Все, що сказане в цій брошурі, посол Кохан говорив на всіх вічах. Німеччина й Україна невдоволені з версайського мирового договору і автори цієї брошури хочуть збільшити німецько-українську приязнь по лінії клича: „Твій ворог, є моїм ворогом, тому ми приятелі", а приязнь ця потрібна для боротьби проти Польщі.

В цій брошурі посол Кохан виразно боронить саботажистів і терористів та оправдує їхню діяльність перед закордоном. Все це очевидно злочини проти § 58 і 65 а і 6 та 300 і 302. Слово є великою і святою річю, словом шириться всі ідеї, словом шириться християнізм і посол Кохан при помочі слова ширив ідею боротьби проти Польщі за незалежну Україну, знаючи силу слова. Посол Кохан допустився злочину державної зради на 4 вічах, а на інших вічах злочину нарушення публ. спокою та будження ненависти до держави і влади. Але оцінити й означити ступінь цього злочину дуже трудно, бо більшість свідків забула, що говорив посол К. на вічах перед двома роками. Титул „хруня" українцеві неприємний і тому українці свідки, побоюючись цього титулу та терору, говорили, що все забули, або навіть боронили посла Кохана та говорили, начеб то посол К. на вічах хвалив Польщу. Прокуратор є чинником виміру справедливости і я беру під увагу все, що говорить проти Кохана і що обороняє його. Але фактом є, що посол Кохан у Раві Руській накликав до українського повстання проти Польщі і то тоді, як о. Дорошкий присягою на гробах стрільців приготовив настрої. Українські історики твердять, що причиною невдач українців 1918 р. були не лиш вороги, але недостаточна приготовка українців, брак сили волі і напруження та бажання незалежности в народі, і посол К. тримав свої промови в цім дусі, бажаючи лікувати душу українців від цих недуг 1918 року.

На вічу в Карові промова Кохана мала ще більше характер державної зради, а в Хлівчанах те саме, де посол К. накликав до походу з Київа на Львів.

Для нас неважне, чи Кохан орієнтується на Харків, чи на Київ, бо факт є, що Кохан хотів машерувати з жовто-блакитного Київа до Львова, а тут справа йде про Львів. В селі Журавцях, то я сам не певний, чи посол К. говорив, що треба йти до незалежности „по трупах" чи по „трудах", але факт, що говорив про незалежність України, а це найважніше. Навіть такий осторожний свідок Бакун признав, що посол Кохан промовляв: „Треба руську землю від Польщі відобрати".

На всіх інших вічах посол К. вмовляв у селян, що сама приналежність Сх. Галичини до Польщі є для українців джерелом всіх кривд.

Зізнання поліції заслуговують на довіря, бо поліція не має причини особисто ворогувати з Кохано̀м. УНДО само стоїть на становищі, що про угоду можна говорити лиш тоді, як українці будуть з поляками „як рівні з рівними", цебто матимуть свою українську державу.

Посол Кохан говорив у Потиличі, що „хруневі" цебто приятелеві Польщі не варта і руки подати, а це доказує його ворожість до Польщі взагалі, та що він справді вважав польську владу причиною „неволі, яку треба скинути". Свідок Палюшинський Павло своїми зізнаннями доказав, що посол Кохан мав великий вплив на селян та що під його впливом цей селянин в суді також заговорив про кривду українців у Польщі, чим більше Кохановi зашкодив ніж поміг, хоч хотів помогти. Очевидно, що для радикала Евгена Яворівського посол Кохан є надто угодовий, але для нас ні.

Оборона переконує, що посол К. говорив лиш про леґальну боротьбу, алеж посол К. все нагадував 1918 рік і закликав готовитись до нового 1918 р., а відомо, що 1918 р. українці боролись гарматами і скорострілами, а не леґально. Це правда, що посол Кохан закликав орґанізуватись в „Маслосоюзи" і „Просвіти", але все це вважав лиш засобом, основою та умовиною повторити збройну боротьбу таку, як 1918 року. Поліція не розганяла українців з цвинтара в Раві Руській не тому, що промова К. була льояльна, але тому, бо українці могли не послухати поліціянта або й набити його і поліціянт не хотів компромітуватись.

Закон говорить, що посол нетикальна особа і що його можна арештувати лиш за злочини звичайні, а не політичні, але коли посол К. закликав до повстання, до повторення 1918 року, будив ненависть до Польщі, він надужив право про посольську недоторканість для антипольських цілей, забув, що він, як посол, повинен бути прикладом польського патріотизму, мав подвійний обовязок леґальности і льояльности супроти Польщі. Присуд повинен доказати, що навіть послові, а якраз послові найбільше не можна підкопуватись під фундаменти польської держави!"

Оборонець д-р Шухевич домагається допущення оборонців д-ра Старосольського і д-ра С. Біляка до промов. Трибунал годиться тільки на промову одного оборонця. Після цього промовляє д-р Старосольський:

ПРОМОВА Д-РА СТАРОСОЛЬСЬКОГО.

„Високий Трибунале і Ви судді присяглі! Я говорю до вас українською мовою, але вірю, що в тім процесі ми найдемо душевно спільну мову. В цій розправі справа йде про якесь вище добро обидвох народів, бо такий процес, де йде про волю слова, про політичну вольність, рішає не лише про долю Кохана, а й про розвиток відносин в нашім краю. Тут судите не Кохана, а посла, представника народу, який виконував лише волю своїх виборців, робив те, що обіцював тим, які його вибрали. Нині тут рішається проблема недоторкальности і волі посла, рішається боротьба за святе право свободи, за здобуток европейської культури і демократії. Панове! Рятуйте те добро, яке загрожене, боронiть закон конституції про посольську недоторканість! І в цій обороні спільного, загроженого добра найдім спільну мову, хоч я говорю до вас чужою мовою.

Головний злочин посла Кохана — це те, що він проповідував, бажав свойому народові незалежности. Колись покійний радник Ангельський все підкреслював у цім суді, що визнавати ідеал незалежности свого народу, це ще не злочин. Нація, яка не стремить до незалежности — не є нацією, перестає нею бути. Це ви, поляки, повинні розуміти краще, як хто, бо стремління до незалежности свого народу, це природний закон в житті народу, бо кожний чесний син свого народу мріє про те, про що мріяли польські поети: **„Chcę go dzwignąć, uszczęśliwić, chcę nim cały świat zadziwić".**

Посол Кохан говорив на вічах, що може прийти така хвиля, як 1918 року і що українці повинні бути готові. Але чи це злочин, що українці визволяються від фаталізму, пасивности і хочуть бути готові творити свою долю на випадок якоїсь політичної зміни? Стремління до духової готовости, до активности, відворот від надій на чужі сили є природним, здоровим явищем, а не злочином. Не лиш Кохан, але і ми всі українці повторяємо: „Будьмо готові на все! Не спім, не приймаймо життя пасивно!"

Ніщо не вічне і ви не можете бути певні, що буде завтра!

В кожній ситуації нація повинна бути активна, чинна! Обєктивно, ви мусите признати, що посол Кохан робив лиш те, що українець робити повинен.

Кожний має право висловити свої думки, обовязок вказувати кривди, бо якже буде інакше виглядати політичне життя в державі? Нема ні одної партії, яка не закликалаб нарід до боротьби за кращу долю.

Посол Кохан говорив про автономію, про те, що староства, поліція повинні бути українські. Панове, якщо це державна зрада, то засудіть Кохана. Як хто кричить: „Дайте нам українські школи! Не кольонізуйте українські землі, не переносіть вчителів на захід!" чи це є ширення ненависти до Польщі? Ні, це виконування обовязків громадянина! Хто домагається автономії, той ще не стремить до відірвання частини від цілости. В цілім світі є так, що одні є при владі, а другі критикують, бо в тім є гром. свобода, без якої життя сталоб мертвеччиною. Чи те, що посол К. промовляв на гробах стрільців, що говорив про них з сентиментом, пієтизмом, є злочином? Чи мав нести в серці ненависть до борців? Дні великого зриву 1918. мусіли лишитись в душах українців як святий спогад, а ті, що йшли на смерть за свою ідею заслуговують на пієтизм!"

Оборонець д-р Старосольський розбиває всі закиди акту обвинувачення один за одним і кінчить закликом визначити послові Коханові легкий вимір кари, бо його вина лише в тім, що він служив свому народові.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ПОСЛА КОХАНА

В 6. годині вечором судді присяглі більшістю голосів заперечили 17 питань, а затвердили 2 питання щодо § 300. і § 302. на підставі чого **посла Кохана засуджено на 3 місяці вязниці** із зачисленням слідчої вязниці. **Посол Кохан вийшов зараз на волю.**

О. Б.

——o——

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 21. лютого, година 3·30 попол. і 7·30 веч. „Японський театр".
Неділя, 22. лютого, година 3·30 попол. і 7·30 веч. „Японський театр".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Субота, 21. лютого, година 7·30 веч. „Як стати багатим і щасливим".
Неділя, 22. лютого, година 3·30 поп. „Людина з текою", год. 7·30 веч. „Як стати богатим і щасливим".

Малий Міський Театр:

Субота, 21. лютого, година 7·30 веч. „Пригоди Ч. А. Пліна".
Неділя, 21. лютого, година 3·30 поп. „Легкодушна сестра", год. 7·30 вечором „Пригоди Ч. А. Пліна".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Жінка в бруку".
КОЛЬОСЕЙ: „Життя починається завтра" (Бенкрофт). „Шораз скорше" (Гар. Льойд).
ЛЕВ: Звукова фільма: „Тигриця" (Люпе Велез, Колін Мур). „За кулісами кабарету".
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Жовтолиций капітан" і додатки.
ОАЗА: Звукова фільма: „Тройка".
ПАЛЯС: Звукова фільма **в чеській мові** „Цісарсько-королівський фельдмаршал" (Власта Буріян).
ПАН: „Динаміт".
ПАСАЖ: „Кровавий порахунок". „Раз у житті" (комедія).
ПРОМІНЬ: „Останній приказ поруч. Ношти".
ФАТАМОРҐАНА: „Вальс кохання". — „Заборонені години".
ХИМЕРА: „Зуая саксофоністка" (Анні Ондра).
СТИЛЕВЕ: „Анна Кареніна" (Ґрета Ґарбо, Дж. Ґільберт)
УТІХА: „Нічна пригода" (Карльо Альдіні). „Бригадієр Жерар" (Род ля Рок).

Програма радіо.

Субота 21. II. 1931.

Варшава (1411,7) 17·45 Авдиція і концерт, 20·30 Спів Марії Лябії, 22·15 Шопенівський концерт. **Льондон** (261,3) 16·05 „Мадам Батерфляй". **Мінхен** (532,9) 17·30 Шубертові пісні, 19·30 „Студент-прошак" оп. Мілєкера. **Гамбург** (372,2) 20·00 „Почтиліон із Льонжімо", оп. Адама. **Відень** (516,3) 20·00 „Небожеська комедія" др. поема Красінського. **Рим** (441,2) 20·45 Трансмісія опери. **Міляно** (500,8) 20·45 „Нарешті самі" оп. Легара. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·30 Арфа, 19·30 Концерт із церкви св. Івана. **Будапешт** (550,5) 9·15 Військ. орх., 18·00 Вальси й оп. фрагменти, 20·30 Віденський хор. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт, 20·00 Симф. музика. **Ленінград** (1000) 15·00, Квінтет Корсакова, 16·30 Година Аренського (спів і музика), 19·00 Грузинська музика. **Москва** (1481) 10·00, 15·00, 21·00 Концерт, 12·00 Симф. концерт, 19·00 Концерт для села, 20·30 Транс. по німецьки і есперантськи. **Париж** (1724,1) 10·00 Симфон. концерт, 17·30 Танк. музика, 18·00 Концерт із театру „Дю Шателе", 21·45 „О пен сек" авд., 22·30 Попул. концерт. **Мор. Острава** (263,4) 22·25 „Акробат" оп. Провозніка. **Букарешт** (394,2) 16·00 Рум. музика. **Берлін** (419) 17·55 „Веселий хор спів., 21·10 „Фінал" радіоорх., до 0·30 Трансм. з Опери. **Стокгольм** (435,4) 16·00 Музика у Ґетеборгу, 19·00 Концерт із церкви в Умеа.

Неділя 22. II. 1931.

Варшава (1411,7) 20·30 Поп. концерт, 22·15 Концерт Відкомірських. **Відень** (516,3) 11·05 Симф. концерт, 19·30 „Тоска" оп. Пучіні. **Стокгольм** (435,4) 13·30 Симф. концерт. **Рим** (441,2) 14·30 Опера, 20·40 „Ля реджінета деле розе" оп. Леонкаваля. **Прага** (486,2) 15·00 „Вертер" оп. Массенета. **Ляйпціг** (2593) 20·00 „Світарний" оп. Легара. **Лянгенберг** (472,4) 20·30 „Аріядна" оп. Р. Штравса. **Міляно** (500,8) 21·00 Опера. **Льондон** (261,3) 22·05 Симф. концерт. **Берлін** (419) 16·40 Концерт, 20·00 „Розсмішний мудрець" (В. Буш). **Ленінград** (1000) 15·30 Концерт, 18·00 Опера. **Харків** (937,5) 15·00, 19·00, 20·00 Концерт. **Москва** (1481) 9·00, 10·00, 12·00, 15·00, 19·00 Концерт, 20·00 Концерт із Київа. **Париж** (1724,1) 18·00 Проповідь із Нотрдам, 20·30 Радіоцирк, 21·45 Каварн. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота 21. II. 1931.

12·10, 19·55 Грамофонові платти 17·15 Авдиція для молоді, 19·30 Лісові вісти, 20·00 Фейлєтон, 20·30 Спів. реціталь Марії Лябії, 22·15 Шопенівський концерт 23·00 Танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

У Дрогобичі отворив Преосв. Перемиський Епископський Ординаріят з днем 1. лютня 1931 р. Малу Духовну Семинарію з пляном науки гімназій класичного давнього типу з клясами IV., V., VI., VII. і VIII. в цілі підготовки кандидатів для духовного звання. Охочі мають негайно, найдальше до 28. лютня ц. р. зголоситися до вписів під проводом батьків у канцелярії Ректорату в будинку б. української гімназії при Сніжній вулиці і принести з собою метрику народин, останнє шкільне свідоцтво, посвідку щіпленої віспи й свідоцтво моральности.
1516 2—2 Ректорат.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ, світової слави, прецезійні, Omega, Zenith, Longines, — модну БІЖУТЕРІЮ, прегарне СРІБЛО поручає дешево і на догідних умовинах Домбровскі і Розважевскі — Львів, Академічна 2. 1447 3-?

РОЗВІД І УНЕВАЖНЕННЯ ПОДРУЖЖА згідно з теперішними польськими законами в опрацьованні Д-ра Елькона Маргулеся, адвоката у Львові. Друге побільшене видання. Книгарня Д-ра Бодека, Львів. 1505 2—3

КУРСИ КРОЮ, моделювання, жіночого шиття з правом видавання свідоцтв веде моделіст з Парижа, місячно 25 зол., а також 4-тижн. курс для фахових і провінціональних осіб. — **Біндер, Львів, Глинянська 4.** 1412 10—10

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 437

ДЕНТИСТИЧНИЙ ТЕХНІК обізнаний з найновішими вимогами дентистичної техніки глядає посади зараз. Зголошення до Адміністр. „Діла" під „Технік". 1523 1—3

ОДРУЖИТЬСЯ 50-літній вдовець, урядовець, з музикальною, до 40 літ. — Листи слати на адресу: Остап Яворський, Станиславів, restante. 1519

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики
**ординує в скірних недугах і т. д. від год. $8^1/_2$—10, 14—16.
в косметиці від 10—11 і 16—18
в неділі і свята від 10—11.**
Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепараткові ждальні.
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п.
(біля Нар. Гостинниці).
Вінда до вжитку. **Телефон 38—90**

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5. в неділі від 9—1 Львів, Ясника 1, ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 1032 Лічення жиляків. 52—?

ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛЬОҐ
Д-р О. Чайковська-Ляхова
ЛЬВІВ, ЛЬВА САПІГИ 9. II п.
орд. 8—12, 14—18. в нед. і св. 10—12.
1478 3—?

Дентист ЯКІВ НАСС
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п. Телеф. 65—73.
Безболісно пльомбує, лічить і виймає зуби. Скріплює розхитані зуби, штучні зуби в кавчуку, золоті, платині і білім золоті найновішими системами. Пацієнтів з провінції полагоджує в найкоротшому часі — П. Т. Урядовцям і студентам знижені ціни. 1526 1—10

АДВОКАТ
Д-р Олександер Чорненко
переніс свою канцелярію зі Солотвини до СТАНИСЛАВОВА і веде її при вул. Голуховського ч. 17. — Телеф. 36.
1500 2—4

Присилайте передплату!

З УАР УКРАЇНСЬКА АГЕНЦІЯ РЕКЛЯМИ
Львів, Валова ч. 23. I. п. Телефон 6-36,
— редагує тексти до оголошень і переводить реклямові кампанії. 1479 3—9

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ

8—14 березень 1931 р. **(Ротунда до 15. березня).**
СПЕЦІЯЛЬНІ ІМПРЕЗИ:
Вистава меблів. (Вистава реклями). Сальон футер.
Вистава старовини і предметів мистецтва.
Вистава „Новітня організація підприємства".
МІЖНАРОДНЯ ВИСТАВА САМОХОДІВ І МОТОЦИКЛІВ.
Залізні і опатентовані меблі. (Вистава харчів і делікатесів). Будівельна вистава та будови доріг. Технічні новости та винаходи. — Покази зразків сільського та лісного господарства.
АВСТРІЙСЬКА ЛОВЕЦЬКА ВИСТАВА.
Машини і рільниче приладдя.
Віздова віза зайва. Виказка Віденських Торгів і заграничний пашпорт дають право перейти австрійський кордон. Транзитова віза чехословацька зайва. Значні знижки переїзду польськими, німецькими, чехословацькими і австрійськими залізницями та летунськими лініями. Всілякі інформації та виказки Торгів (по 8·— золотих) через:
WIENER MESSE — A. G. WIEN VII.
Підчас весняних Липських Торгів у Бюрі Інформацій у Липську, Австрійський Павільон (**Oesterr. Messhaus**) та в почесних відпоручників:
Львів: Австрійський Консулят, вул. Сикстуська ч. 35.
„ Комерційн. Радник Оскар Фабіян, вул. Леґіонів 5.
„ Польське Бюро Подорожі „**Orbis**" Сп. з обм. відп. Ягайлонська 20—22
„ Польське Бюро Под. „**Orbis**" Сп. з о. в. Шпитальна 1.
„ Польс. Бюро Под. „**Orbis**" Сп. з о. в. пл. Марійська 8.
„ Сп. Акц. для Міжнародного Транспорту Шенкер і С-ка, пл. Марійська 9.
„ Comp. Internationale des Wagons-Lits, пл. Галицька 15.
1466 2—3

Д-р Михайло Тимчук
лікар заграничних клінік — спеціяліст внутрішних недуг і фтізіольоґ теперу ТЛУСТІМ, пов. Заліщики, лічить сухоти (початкові і в найвищому степені розвою) та переводить щіплення проти сухіт у новородків, — дітей і дозрілих.
1512 2—?

МОТОЦИКЛІ
New Hudson, N. S. U. Wanderer.
Заступництво „Autosport"
ЛЬВІВ, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО ч. 2.
Проспекти висилаємо тим, хто пришле марки за 75 сот. — Районові представництва можемо передати.

НЕМІЧ РІШУЧО ЛІКУЄ
знаменитий апарат
„VIRILITY"
який найбільші спеціялісти-лікарі — між ними славний сексуольоґ
Проф. Д-р Краффт-Ебінґ
признали за найділнійший та найуспішніший. **Вживаючи апарату „Virility"** (без шкоди для здоровля) — набираєте охоту до життя, — апатія зовсім щезає.

Брошурку висилаємо за попереднім надісланням 1·— зол. у марках. — Ґенер. Представн. на Польщу: Висилковий дім „ОКО", Львів В 1. почт. скрит. 248. Вистерігайтеся шкідливих наслідувань. — Численні признання і подяки в брошурі.
1522 1—3

ДОКУЧАЄ ТОБІ РЕВМАТИЗМ?
БОЛІ ХРЕБТА, ГОЛОВИ, ЗУБІВ?
SAPOMENTHOL MATULI
ВИЛІКУЄ ТВОЇ ТЕРПІННЯ!!
1—2 кратне натирання вилікує вже біль. Радикальний засіб, відомий на цілому світі.
Поручають лікарі! Поручають лікарі!
Домагатися в аптиках і дрог. Де нема, висилає просто фабрика **Е. МАТУЛІ, Краків, вулиця Гельцлів ч. 17.**
1525 1—4

НАСІННЯ
яринні, квітові і господарчі з першорядних краєвих і заграничних плянтацій, які мають найвищу силу кільчення — поручає:
ЕДМУНД РІДЛЬ
Склад насіння.
Львів, Рутовського ч. 3.
Подрібні цінники висилаю на бажання.
1509 2—5

14 БІЛИХ ДНІВ
першорядн. краєв. фабрик уряджує
Галицький Магазин Новостей
незвичайна знижка цін

Порохівники	0·50 зол.
Серветки	0·70 „
Оксфорди	0·90 „
3 хусточки	1·50 „
Полотна мтр.	1·35 „
Зефіри і хемізети	1·40 „
Дима на підшт.	1·40 „
Попеліна зефір	2·20 „
Дамаст на обрус	4·00 „
Простирала відмір.	4·75 „
Ручники кухон.	1·00 „
Пол. на підшивки	4·— „
Обруси і капи	5·00 „
Ручники купел.	1·80 „
Перкаліна зефір.	1·90 „
Всипи	2·20 „

Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.
Галицький Магазин Новостей
1456 Галицька 15. 8—7

Ширіть наш часопис!

П. Т. СТОЛЯРІ!
Вже відкрите найдешевше джерело закупу:
форніри і дикти та меблеві філюнки
на міру під фірмою
Альтбах Львів, вул. Шпитальна 11.

Радіо-детектори
Апарати і приладдя найдешевше та найдогідніше купиш у фірмі
„Melodja" Радіовий відділ.
вул. Коперника 5. Телефон 8-59.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.